

Radikal

"Türk devleti soykırım suçlusu"

Dünya / 03/04/2011

Arjantin yargısı, Türkiye'nin Ermeni halkına karşı "soykırım" uyguladığı hükmüne vardı.

Canan KAYA

BUENOS AIRES -Arjantin'in hassas davaları üstüne almasıyla ünlü yargıci Norberto Oyarbide'nin açıkladığı mahkeme kararında, "Türk devleti 1915-1923 yılları arasında vatandaşı bir buçuk milyon Ermeniye sistemli bir şekilde yok ederek soykırım suçu işledi" ifadeleri yer alıyor.

Ermeni asıllı Arjantin vatandaşı Gregorio Hayrabediyan'ın 2000 yılında yargıya başvurarak 1. Dünya Savaşı sırasında Sivas ve Harput'ta yaşayan aile fertlerinin akıbetlerinin Türkiye'ye sorulması isteğiyle başlayan 11 yıllık yargı sürecinin sonunda, dünya tarihinde ilk kez sözde ermeni soykırımı sorumlularına "evrensel yargı yetkisi" de tanındı. Mahkeme sonrası açıklama yapan Hayrabediyan'ın avukatı kararın Şili diktatörü Pinochet hakkında İspanyol yargıç Baltazar Garzon'un verdiği "insanlığa karşı işlenen suçların evrensel yargılanması" hükmüne dayandırıldığını söyledi.

Mahkeme kararı, Türkiye aleyhine herhangi bir cezai müeyyideyi beraberinde getirmiyor, ancak Ermeni örgütlerinin uluslararası forumlarda ve mahkemelerde Arjantin mahkemesinin verdiği bu yargı hükmünü delil olarak kullanabilmesinin önünü açıyor.

11 YIL SÜREN MAHKEMEDE ALMANYA'NIN GÖNDERDİĞİ BELGELER ETKİLİ OLDU

Türkiye'yi soykırım suçlusu ilan eden mahkeme 2000 yılında Gregorio Hayrabediyan'ın insan hakları evrensel beyannamesinde yer alan "gerçeği öğrenme hakkı" ilkesine dayanarak, Birinci Dünya Savaşı sırasında Sivas ve Harput'ta yaşayan ailesinin akıbetinin araştırılması için yargıya başvurmasıyla başladı.

2002 yılında yargıç Oyarbide, Türkiye'ye resmi başvuruda bulunarak Hayrabediyan ailesinin "akıbeti" hakkında kendisinin bilgilendirilmesini ve kurbanlarla ilgili tüm arşivlerin Arjantin yargısına teslim edilmesini talep etti. Aynı zamanda İngiltere, Almanya, ABD ve Vatikan'a 1915-1923 yılları arasında Türkiye'de yaşanan olaylarla ilgili ellerindeki bilgilerin gönderilmesi istendi. Toplanan belgeler ve sözlü tanıkların dinlenmesiyle geçen 11 senenin ardından, mahkeme son kararını verdi.

Mahkemenin karar metninde, Almanya'dan gönderilen belgelerde, dönemin konsolos ve diplomatlarının yazdığı kriptolarda, "Sadece Ermenilere karşı işlenen suçlar değil aynı zamanda Türkiye'nin Ermeni halkını ortadan kaldırmak için sistematik bir plan yürüttüğü" yönündeki yorumlar, Almanya'nın Osmanlı Devleti'nin en büyük ittifakı olmasından dolayı birinci derecede delil olarak kabul edildiği ibaresi yer alıyor.

Aynı zamanda son beş yılda, Ermenistan, İngiltere, Fransa, Belçika, Almanya, Vatikan ve İsrail arşivlerinden gelen gizli belgeler, diplomatik kartlar vb. çeşitli dokümanlarda konuyla ilgili Türkiye aleyhine bulunan ibareler ve sözlü tanıkların da belgelerde yer alan iddiaları doğrulamasının mahkemenin Türkiye'nin "soykırım" suçu işlediğinin kabul etmesinin delilleri olarak gösteriliyor. (dha)